

Nyhetsbrevet «Samfunnsmedisin og Folkehelse» holder deg oppdatert på hva som publiseres av viktige veiledere, rapporter, retningslinjer, brosjyrer, lover og forskrifter innen fagområdet den siste måneden. Vi oppfordrer mottakerne av nyhetsbrevet om å bidra med stoff, gjerne fra eget lokalområde eller fra eget arbeid. Har du forslag til saker send oss gjerne en e-post på katrine.rutgerson@fhi.no.

>> [Påmelding nyhetsbrev](#)

AKTUELT - BARNE-, UNGDOMS- OG FAMILIEDIREKTORATET (BUFDIR)

Rekordmange henvendelser til sentrene mot incest og seksuelle overgrep

Antall henvendelser til sentrene mot incest og seksuelle overgrep i 2020 er det høyeste som noen gang er registrert. Samtidig var det var færre personer som faktisk besøkte sentrene. Dette viser nye tall som er innhentet på oppdrag for Bufdir.

– At færre besøkte sentrene henger sammen med pandemien. Mye av sentrenes tilbud som tidligere ble gitt på sentrene ble i 2020 gitt digitalt eller på andre måter, for eksempel å gå tur, forteller Tove Bruusgaard, avdelingsdirektør i Bufdir.

De fleste som tok kontakt var utsatte og pårørende til utsatte, men det var også mange henvendelser fra samarbeidspartnere og andre offentlige instanser. Utdanningsinstitusjoner stod for de fleste henvendelsene fra samarbeidspartnere.

Kvinner mest utsatt for seksuelle overgrep

Flertallet av brukerne som var utsatt for seksuelle overgrep var kvinner. Et annet viktig funn er at de fleste brukerne, uavhengig av kjønn, hadde blitt utsatt for overgrep i svært ung alder.

– Det er likevel viktig å understreke at vi over tid har sett at andelen brukere som har blitt utsatt for første overgrep så tidlig som før de fyller 7 år, har gått ned. Denne nedgangen ser vi både for kvinnelige og mannlige brukere, sier Bruusgaard.

Uttrykte bekymring for stengte skoler

Bruusgaard forteller at de gjennom denne pandemien har lært mye og sett hvilke konsekvenser nedstenging av samfunnet kan ha for sårbare voksne og unge.

– Vi har vi blant annet uttrykt bekymring for at stengte skoler og andre tilbud for barn og unge kan gjøre at det blir vanskeligere å fange opp og melde fra om at en person utsettes for vold og overgrep hjemme. Internasjonalt har det også blitt rapportert om at en stressende situasjon som en pandemi er, kan føre til mer vold.

Andre smitteverntiltak bør prøves ut først

Avdelingsdirektøren mener derfor at barn og unge må prioriteres ved at skoler og barnehager holdes åpne så langt det er mulig. Andre smitteverntiltak bør prøves ut først, slik at tiltak som påvirker barns rettigheter er siste utvei. Det er også viktig at barn får opplæring og informasjon om vold og overgrep i barnehager og skoler.

– Dersom vi skulle komme i en situasjon med nedstenging av samfunnet igjen er det helt avgjørende at hjelpeinstansene holdes åpne i så stor grad som mulig. Vi må også være tydelige på at hjelpen fortsatt finnes til de som trenger det, og vi må jobbe målrettet med informasjonsarbeid mot grupper som er særlig sårbare for vold og overgrep, forteller hun.

Viktig rolle under pandemien

Sentrene mot incest og seksuelle overgrep har spilt en svært viktig rolle for mange under pandemien.

– Tilbakemeldinger fra noen sentre viser at enkelte brukere oppgir at nedstengningen av samfunnet kan ha bidratt til at vonde minner som de tidligere har forsøkt å fortrenge, har blitt tvunget fram. Da har sentrene vært en viktig samtalepartner og støtte gjennom en vanskelig periode. Vi vet også at sentrene er verdifulle møteplasser for mange overgrepsofsatte. Derfor er vi glade for å se at de fleste sentrene holdt sosiale aktiviteter med smitteverntiltak åpne og også har hatt digitale tilbud, forteller Tove Bruusgaard.

Trivsel, læring og gjennomføring i skolen

Årets oppvekstprofiler for kommunene fokuserer på trivsel, læring og gjennomføring i skolen, med vekt på hvilke virkemidler kommunene har til å fremme dette.

– Den samlede statistikken i oppvekstprofilene gir en god pekepinn på kommunenes styrker og utfordringer. Profilene er derfor et viktig kunnskapsgrunnlag som kan benyttes i kommunenes arbeid for barn og unge og deres oppvekstmiljø, sier Mari Vaage Wang, forsker ved avdeling Barns helse og utvikling ved Folkehelseinstituttet (FHI).

Variasjoner mellom kommunene

Wang understreker at tallene vil variere fra kommune til kommune. De må derfor tolkes

i lys av lokal kunnskap, og det anbefales å følge utviklingen i [statistikkbanken](#) over tid for hver indikator.

– For eksempel kan såkalte «grønne tall» (som indikerer at kommunen ligger bedre enn landsnivået for den aktuelle indikatoren) innebære en utfordring da landsnivået ikke nødvendigvis representerer et ønsket nivå. Dette gjelder særlig for indikatorer som mobbing.

Viktig med tidlig innsats

Dersom kommunene lykkes med å legge til rette for at barn og unge opplever mestring og deltakelse i skole og barnehage, er sjansen større for at flere vil fullføre utdanning og senere kunne delta i arbeidslivet.

– Gjennom tidlig innsats har kommunene mulighet til å bidra til god trivsel og læring, og til at flere gjennomfører skolen, sier Wang.

>> På [fhi.no](#) kan du laste ned [oppvekstprofilene for din kommune/bydel](#)

Andre aktuelle saker...

Seniorene holder seg sterke og selvhjulpne lenger

I følge en studie utført av Folkehelseinstituttet (FHI) fungerer eldre godt i dagliglivet, og er uavhengige ved stadig høyere alder.

Digital hjemmeoppfølging gir økt trygghet og mestring

Helsedirektoratet har en egen nettside om velferdsteknologi hvor du blant annet kan lese mer om [hvilke muligheter teknologien gir brukerne og foreløpige erfaringene gjort så langt i prosjektet](#).

Ny veileder fra Helsedirektoratet: Gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming

For første gang foreligger det [en nasjonal veileder for hvordan man kan legge til rette for gode helse- og omsorgstjenester til personer med utviklingshemming](#).

Mye større risiko for psykiske lidelser hos barn av foreldre med lav inntekt

Barn av foreldre med aller lavest inntekt har tre til fire ganger så høy sannsynlighet for å bli diagnostisert med psykiske lidelser, sammenliknet med barn av de aller rikeste foreldrene [viser en ny studie fra Folkehelseinstituttet \(FHI\)](#).

Bufdir lanserer ny nettressurs om foreldrestøtte

Nettressursen om foreldrestøtte [skal hjelpe ansatte i kommunale og statlige tjenester med å gjøre kunnskapsbaserte valg og vurderinger i arbeidet med foreldrestøtte- og veiledning](#).

Regjeringen vil ha flere trygghetsboliger i distriktene

Helse- og omsorgsdepartementet sender nå [forslag til forskrift om en slik ordning på høring](#).

Redaktør: Katrine Rutgersen

E-post: katrine.rutgersen@fhi.no

Dato: 30. juni 2021

Foto: Colourbox

[Påmelding nyhetsbrev](#)